

MEEQQAT 5-7-LLU AKORNANNI UKIULLIT TAPPISSUSAANNUT TUNNGATILLUGU ISUMASSARSIORFISSAQ

Tappissutsikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiutit nakkutigineqarsinnaasut¹

Niaqorlunnerartarnej

Meeraq niaqorlunnerarajuppat, tamanna tappissutsikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiutaasinnaavoq. Meeqqat tamarmik niaqorlunneq nassuiarsinnaasanngimmassuk meeqqap isimi tunui ippiginerai imal. 'niaqqumigut qasoqqanersoq' aperineqarsinnaavoq.

Nakunganeq ilaannikuinnarluunniit nakusarneq

Meeqqat ilaat nakungajuaannartuupput, ilaalli ilaannikuinnaq nakusarlutik. Meeqqap isiminik ilungersortitsivallaarneranut tamanna takussutaasinnaavoq. Nakunganeq isip aappaata isip aappaanik malinninnginneratigut paasilluarneqarsinnaaneruserarpoq.

Atuagassaq tikivillugu atuarniarsarisarneq

Meeqqap atuarniarnermi pinnguarneminiluunniit tikivillugu takunniniarsarisarnera imaluunniit ass. tabletimi qarasaasiamiluunniit atuarnermi atlamilluunniit sammisaqarnermini iluaalliornera.

Illuinnarmik sequnngertarnej isilluunniit illuanik matusisarneq

Meeraq ukkassilluarsinnaajumalluni isimi illuanik sequnngertarpoq assertarluguluunniit imal. niaqqi uertittarlugu.

Qaamanermik iluaalliuuteqartarnej

Qaamanermut immikkut malussarinneq, seqernup qaamarnga sakkortutillugu imaluunniit illup iluaniit silammukarnermi kiisalu tv-ip, tabletip il.il. qaammarnginit takuneqarsinnaasartog.

Isit qasusarnerat isillu tagiartortarnerat

Meeraq isimi tunuisigut iluaalliornerartarpoq isiniluunniit qasunerartarlugit.

Toorlappassissoq aalassarissuunngitsorluunniit

Tappissuseq aalassarissuserlu imminnut ataqatigiipput, taamaammatt meeraq isigiarsukkuni ukioqatiminut sanilliulluni aalariatsiminik ataqatigiissaarinnissaq ajornakusoortissavaa. Tamanna meeqqap pisattanut pequtinullu aporneraragut, nerinermi imernermilu userartuisarneragut imaluunniit arsamik akorsiniarnermigut ajornartorsiortneragut takuneqarsinnaasartog.

Ungasissunut isiginiarnermik ajornartorsiuteqarnej

Meeraq ungasissumiittunik takunniniarsarinermini ilungersortarnerarsoq maluginiaruk. Imaassinnaavoq aamma meeraq nammineerluni isinut misissuummut qanillerusuttoq imaluunniit arsamik pinnguarnermi peqataarusunngitsoq.

Eggissilluni issianissamik ukkassinissamillu ajornartorsiuteqarnej

Meeraq takunilluarsinnaajumalluni nukinnik immikkut atuisaruni, ingerlaannaq qasulissaaq, tamannalu atuarusussutsimut ilinniakkereerusunermullu sunniuteqassaaq. Aamma imaassinnaavoq meeqqap naqinnerit tikkuartarai naqinnerillu ataatsimut kattunnerarlugit.

Tappissutsikkut ajornartorsiuteqarnermik pasitsaassinermi
Tappissutsikkut ajornartorsiuteqarnermik pasitsaassinermi meeqqap angajoqqaavi attavigineqassapput, taakku nakorsamut attaveqarniassammata. Nakorsaq attavigisaaq isit nakorsaannut innersuussisinnavaoq.

¹ Meeqqat 5-7-illu akornanni ukiullit tappissutsimikkut ajornartorsiuteqarnerannut toqqammavissat qulaalut taakku aningaasaateqarfip Synoptik-Fondip ataani ilisimatusarnikkut suliniummii 'Barnets syn'-imi aqutisoqatigiinnit toqqarneqarput naleqqussarneqarlutillu.

MEEQQAT 5-7-ILLU AKORNANNI UKIULLIT TAPPISSUSAANNUT TUNNGATILLUGU ISUMASSARSIORFISSAQ

Una isumassarsiorfissaq Peqqinnissaqarfimmi meeraaqqerisunilu atugassatut suliarineqarpoq isillu pillugit immikkut ilisimasallit suleqatigalugit ilisimatusarnermi suliniummit nutaamit ilisimasat tunngavigalugit inerisarneqarluni.

Tappissutsimik misissuineq tamatumanilu atortut

- Tappissutsimik misissuineri atortut isigalugit suussusersiniagassat meeqqanut naleqqussakkat ilisimatusarnermi suliniummi nutaami innersuussutaasut tassaapput ilaatigut Kay Pictures, HVOT- kiisalu LEA.¹⁾
- Isigalugit suussusersiniagassat nalunaarsorsimaffiat atornerqartoq ilitsersuummi allassimasutut ungasissusilimmut inissillugu tappissuseq misissorneqassaaq. (qulaani pineqartut meterinik pingasunik ungasissusilimmiinnissaat innersuussutaavoq).

Ungasissumut qanittumullu isigiarsunnerup nassuiaatai

Ungasissumut isigiarsunneq: Meeraq ungasissumut isigiarsuttuuppat isigisassat qanittumiittut ersarinnerussapput ungasissumiittulli ersernullussallutik. Meeraq fjernsynimiittut imaluunniit atuarfimmi allattarfissuarmiittut ersernerlunnerarpagit imaassinaavog ungasissumut isigiarsuttusoq. Ungasissumut isigiarsuttut isaruaasa sakkortussusaat minusiusarput, soorlu -2

Qanittumut isigiarsunneq: Meeraq qanittumut isigiarsuttuuppat isigisassat qanittumiittut, ilaannilu aamma ungasissumiittut, ersernerlussapput. Assersuutigalugu meeraq atuagaq kiinnaminit ungasillillugu atuarniarsarippat imaassinnaasog qanittumut isigiarsuttusoq. Qanittumut isigiarsuttut isaruaasa sakkortussusaat plusiusarput, soorlu +2.

Paasissutissarsiffik: Sundhed.dk

Tappissutsimik misissuinermi maluginiagassat:

👁️ Suussusersiniut ungasissuserlu meeqqap ukiuinut naleqquttut atukkit.

👁️ Pitsaasumik inngiananngitsumillu qaammaqquteqarnissaq isumagiuk.

👁️ Siullermik isai illuttut misissukkit kingornalu isai immikkut misissorlugit. Isip illua isinut mattutaasartumik isarussanilluunniit asserneqassaaq.

👁️ Titarnertaami qullermi ilisarnaat siulleq aallarniutigeriarlugu, meeqqap kukkoqqaarnissaata imal. meeqqap ilisarnaammik takunnissinnaajunnaarnissata tungaanut suussusersiummi sukkaasumik ammukarit. Taava ataaniit titarnertaat aappaannut qummukarit titarnertaamiittullu tamakkikkit.

👁️ Inerpera avillugu (brøkinngorlugu) nalunaaruk. Qulaaniissaaq suussusersiniagassap avasisusaa, ataaniissaaq titarnertaap ilisarnaatit minnerpaamik tallimararterutaat pingasut eqqortumik meeqqamit paasineqarsinnaasut normuat.

1.-2. klassini tappissuseq nalinginnaasoq 3/3-uvoq pitsaanerullunuunniit (naqinnerit/kisitsisit suussusersiniummi 6 meterinik ungasissusilerlugit atorneqartartuni 6/6 assigalugu).

Meeqqanut tallimat arfineq marlullu akornanni ukiulinnut, 3 meterimik ungasissusilimmiit misissorneqartartunut 3/3,8 annertunerusorluunniit tappissutsit nalinginnaasutut isigineqarpoq. Meeqqanut arfinillit inorlugit ukiulinnut, 3 meterimik ungasissusilimmiit misissorneqartartunut 3/3,8 annertunerusorluunniit tappissutsit nalinginnaasutut isigineqarpoq.

Meeqqanita 5-7 akornanni ukiulinni tappissutsikkut ajornartorsiutit

Qanittumut isigiarsunneq: Meeqqat amerlanerit inunnguutsiminnik qanittumut isigiarsut-tuusarput. Qanittumut isigiarsunneq amerlanertigut qulit 15-illu akornanni ukioqalerner-mi isigisinnaassutsip inerivinnerani aaqqikkiartortarpoq. Meeqqat ilaat atualerner-mi qanittumut isigiarsuttarput, tamannali tamatigut iliuuseqarfigineqartariaqanngilaq. Isit nalinginnaasu-mik misissortinnerini qanittumut isigiarsuttuuneq paasineqarneq ajorpoq, meerarli niaqorluttaruni, isai qasusarpata, sivisuumik atuarnermi isai qasilisarpata il.il. misissorluarneqartariaqarpoq.

Isip igalaasartaata qappanganerata allaassuteqarnera: Inuit amerlanerit isaasa igalaasartaa qappanganera aaqqinniartariaqanngitsumik inunnguutsimik allaassuteqartarpoq. Allaassutaasorli annertuppat isit nalinginnaasumik misissorneqarneranni paasineqarsinnaavoq. Allaassut annertuppat niaqorluttarneq, isit qasusarnerat, iseriattumik marloqiusamilluunniit isigisaqartarneq ersiutaasarput.

Nakunganeq: Nakunganeq tassaavoq meeqqap isaasa illuttut ataatsikkut nakkussisinnaannginnerat. Meeraaqqat ilaanneeriarlutik nakusarnerat nalinginnaavoq, meeqqalli nakusarnera ataatsimik ukioqalereerner-mi qaangiuttussaavoq. Nakunganermi meeqqap amerlanertigut isi iluarinerusani atortar-paa, taannalu nalinginnaasumik ineriartulersarpoq, aappaali 'naqisimaneqalersarnermigut'inerillu- artarani (ikkunganeq). Meeraq nakungasoq nakorsartariaqarpoq.

Ikkunganeq (amblyopi): Isi ikkungasoq tassaavoq isip aappaata isigiarsun-nera, meeqqat 1-4 %-ii ikkungasuupput. Isit ineriartornerannut pingaaruteqarluinnarpoq ikkunganerup sapinngisamik siusissuk-kut, kingusinnerpaamillu atualernissamut misissortinnermi, paasineqarnissaa. Matumani isinik nalinginnaasumik misissuiner-mi isit immikkut tappissusaat misissorneqassapput. Isi 'ikkungasoq' sungiusar-neqassaaq.

Ungasissumut isigiarsunneq: Ungasissumut isigiarsunneq meeraaqqat akornanni qaqutigoortuuvoq, kisiannili meeqqat inuusuttullu ukioqqortusiar-torneranni takussa-nerulersarluni. Ungasissumut isigiarsunneq meeqqap misissuiner-mi suussusersiniummiittunik takunninni- arnermigut ajornartorsiornera tamatumun-nga ersiutaasinnaavoq. Ersiutit allat tassaas- innaapput meeqqap isini ilungersortillu- git isiginiarsarinera, tamanna meeqqamut niaqorlutsitsis- innaavoq pukusukkullu ippiortitsis- innaalluni. Ungasissumut isigiarsunneq isit nalinginnaasumik misissortinner- ni paasineqarsinnaavoq.

¹⁾ Børn og Unges Syn, Synoptik-Fonden, 2018

Ilisimatusarneq isigiarsun-nermullu ersiutit pillugit uani: www.synoptik-fonden.dk annertunerusunik paasisassarsiorit

Synoptik
Fonden

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

